

**R-
NE
WT**

**VEILIGHEID EN
ONDERMIJNING**

“Je bent een soort grote broer van een jongere. Je laat zien dat je om ze geeft en helpt ze, ook wanneer ze fouten maken.”

Kareem

“Als het gaat om wijkpartners werkt het goed en supersnel. Daar kunnen we de snelste slag maken.”

Wesley

“We gaan allemaal gezamenlijk voor de jongeren staan.”

Dalila

“Vaak zie ik dat hulpverlening veel te laat wordt ingeschakeld, pas wanneer het al meerdere keren is misgegaan.”

Marouane

“Je merkt vaak dat wij snel dingen horen en zien, juist omdat we in de offline én online leefwereld van jongeren zitten.”

Frederique

Leuk dat je de publicatie van jongerenwerk R-Newt in Tilburg voor je hebt, met als thema ‘veiligheid’. Graag nemen we je mee in onze werkpraktijk.

R-Newt, het jongerenwerk van ContourdeTwern, heeft zich jarenlang gespecialiseerd in het werken op dit thema. Van oorsprong op de thematiek rondom overlast en preventie van overlast, het samen leven in een buurt etc. En natuurlijk kennis van hedendaagse straatcultuur. Later is dat uitgebreid met thema's als preventie van jonge aanwas in criminaliteit, veiligheid online, sociale spanningen en onrust en sociale vervreemding. We organiseren inzet van jongerenwerkers, op school-thuis-straat en online, met ervaring en kennis op dit thema en uiteraard actuele kennis van de groep die hier mee te maken heeft.

Door onze relatie met jongeren en het vertrouwen dat we krijgen, weten we hen te

motiveren en inspireren, grenzen te stellen en liefdevol boos te worden als dat nodig is. We kunnen lastige onderwerpen goed bespreekbaar maken en hen alternatieven bieden. We werken daarom samen met een breed netwerk in meerdere domeinen. Samen zetten we de schouders onder een mooi toekomstperspectief voor elke jongere, want elke jongere verdient dat. Maar dat perspectief is niet voor elke jongere even gemakkelijk bereikbaar. Daarom stutten, begrenzen, motiveren en inspireren we.

Graag nemen we je mee in ons werk en diegenen met wie we samenwerken. Veel leesplezier!

Floor van Berkel
Directeur R-Newt

JONGE AANWAS

De afgelopen jaren is er veel aandacht voor de jonge aanwas in de criminaliteit. Hiermee wordt bedoeld op jongeren en jonge adolescenten (12-20 jaar) die op jonge leeftijd beginnen met kleine misdrijven en stapsgewijs doorgroeien richting de zware en georganiseerde criminaliteit. Deze aandacht heeft er onder andere voor gezorgd dat het Rijk is gestart met BOTOC, het Breed Offensief Tegen Ondernijning en Criminaliteit. Met dit programma wordt in 15 gemeenten, waaronder Tilburg, extra geïnvesteerd in de aanpak van de jonge aanwas¹.

Als het gaat om jongeren die in de criminaliteit raken, zien we tijdens hun jonge jaren al signaalgedrag die vroege voorspellers zijn van een criminele carrière. Voorbeelden daarvan zijn onder andere agressief gedrag (ook op school), pestgedrag, verzuim van de leerplicht, onderdeel zijn van een criminele jeugdgroep en het afkomstig zijn uit een wijk of gezin met een laag sociaaleconomische status. Deze 'valse start' kan leiden tot een negatieve spiraal van onaangepast en antisociaal gedrag op jonge leeftijd tot een langdurige criminele carrière tot ver in de volwassenheid².

Kareem, jongerenwerker met expertise op het gebied van veiligheid, vertelt wat hij ziet in Tilburg-Noord: "We hebben het vaak over risicojeugd, alsof de jeugd zelf het risico vormt. Maar het gaat om jongeren die in een kwetsbare levensfase zitten, in een kwetsbare omgeving opgroeien en vaak uit een kwetsbaar gezin komen. En er zijn andere

groepen in de wijk die van de kwetsbaarheid misbruik willen maken." Het opkijken naar de oudere jongens in de wijk is ook een van de oorzaken de ertoe leidt dat jonge aanwas de stap naar de criminaliteit maakt, legt senior jongerenopbouwwerker Marouane uit: "Je ziet ook een jonge aanwas die kopieergedrag vertonen. Het zijn meestal de neefjes en broertjes van de oudere jongens die hen met mooie spullen zien en dat ook graag willen verdienen en bereiken."

Het jongerenwerk probeert in preventief opzicht te voorkomen dat jongeren de criminaliteit in gaan. Dit doen zij door vroeg te signaleren en één op één begeleiding waarin aandacht is voor alle leefwerelden van jongeren. Bij het signaleren wordt gekeken naar het gedrag op school, thuis en op straat, legt Marouane uit: "Wij staan in contact met deze jongeren en komen op plekken waar de jongeren vertrouwd met elkaar omgaan. Door te observeren en gesprekken te voeren, signaleer je veel dingen, op school, straat en in het gezin. Je probeer alles naast elkaar te zetten en vanuit die achtergrondinformatie probeer je de jongeren te helpen". Het jongerenwerk doet dit door aan te sluiten bij de behoeften en maatwerk te leveren. Jongerenwerkers proberen deze jongeren perspectief te bieden en op het juiste pad te houden door bijvoorbeeld het zoeken naar een opleiding, baan etc. Hoe doen jongerenwerkers dat? Kareem geeft aan dat de kern van het jongerenwerk gaat om 'streng liefhebben': "We stellen bepaalde grenzen en geven advies en informatie. Tegelijkertijd ben je een soort grote broer van de jongeren en laat je zien dat je om ze

geeft en ze helpt, ook als ze fouten maken. We bieden ze een stukje vrijheid en veiligheid. Soms moeten we jongeren beperken voor hun eigen veiligheid."

Er zal ook altijd goed gekeken moeten worden naar de jongere en zijn situatie. Dit bepaalt mede de benodigde aanpak en succes daarvan. Zo legt Marouane uit aan de hand van het voorbeeld van jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB): "Je hebt natuurlijk ook LVB'ers. Die zijn snel geneigd om zich voor hete vuren te gooien, omdat ze eigenlijk alleen naar de voordelen kijken, het snelle geld, maar de gevolgen ervan vergeten. Zo'n jongen heeft eigenlijk al heel veel hulp nodig. Vaak zie ik dat er pas hulpverlening wordt ingezet als het meerdere keren mis is gegaan, terwijl we al eerder weten dat deze jongere een beperking heeft en begeleiding nodig heeft".

Kareem ziet soms jongeren afglijden en probeert vanuit zijn rol het tij te keren:

"Dan proberen we samen met ouders en het netwerk de jongeren op het goede pad te brengen of houden. We brengen ze op de hoogte, begeleiden en creëren bewustwording."

Tegelijkertijd is het jongerenwerk realistisch in haar rol bij deze jongeren en waar andere partijen aan zet zijn, zegt Kareem: "We kunnen bijschaven, maar we hebben geen repressiemiddelen. Ik wil zo goed mogelijk samen met jou kijken hoe ik jou kan helpen, met je taakstraf, reclassering enzovoorts." Waar het jongerenwerk vooral een verschil maakt is de aansluiting bij de behoeften en belevingswereld van de doelgroep, zegt Kareem: "We zijn anders dan andere hulpverleners omdat we laagdrempelig de aansluiting zoeken voordat er een probleem is. Alle anderen komen pas als er al sprake is van een probleem, waardoor de relatie met de jongere anders is. Wij werken vanuit het vrijwillig kader, wat maakt dat jongeren zelf bij ons willen komen zonder dwang van andere partijen."

“WAT DOE JE ALS IEMAND OP HET RANDJE VAN CRIMINALITEIT BALANCEERT?”

Frank Claus

Omgevingsmanager Oud-Noord, Tilburg

“De jongerenwerkers van R-Newt geven de jongeren een zetje in de goede richting. Zodat ze wegblijven van criminaliteit, proberen een opleiding af te maken. Ze leren ze ook dat je je sociaal moet gedragen. Niet te veel blijven hangen in je eigen groepje maar ook eens wat verder kijken.”

Frank Claus is omgevingsmanager van de gemeente Tilburg in de wijk Oud-Noord. Qua bevolking is dat een relatief jonge wijk met veel jonge stellen en gezinnen. “Er zijn eigenlijk niet zoveel jongeren”, opent Frank het interview. Dat was anders in Tilburg-West, waar hij tot voor enkele maanden als omgevingsmanager werkte, onder meer in de Kruidenbuurt en 't Zand. Daar deed hij heel wat ervaring op met de jongerenwerkers van R-Newt. Bijvoorbeeld in de broedplaats WijWest. Frank: “Daar werden twee kwartiermakers aangesteld die ervoor moesten zorgen dat de wijkbewoners WijWest ook echt zouden gebruiken. Dat kreeg al snel vorm; bewoners kunnen elkaar bij WijWest ontmoeten of zelf initiatief nemen en dingen organiseren. Een van die initiatieven was WeSpeak, de jongerenraad. Die is opgezet door en voor jongeren. Soms organiseerden zij zelf activiteiten voor jongeren, maar soms met steun van de wijkraad.”

WIJKBEWONERS STIMULEREN

Dat soort initiatieven ontstaat niet vanzelf. “Om succesvol te zijn in zo'n buurt als de Tilburgse Kruidenbuurt kun je niet zonder goede professionals. Wij kunnen het als gemeente faciliteren”, weet Frank uit ervaring. “Maar die wijkbewoners moeten ook gestimuleerd worden om zelf initiatief te nemen, om op een positieve manier bij te dragen aan hun wijk. R-Newt heeft jongerenwerkers die dat echt goed in de vingers hebben. Zij stimuleren jongeren om samen dingen te doen en zaken op te zetten. Zo hou je jongeren weg van verleidingen. Soms kunnen die activiteiten heel simpel zijn: een sportdag, of samen eten en koken op MFA Het Kruispunt.” Ook hier is een goede samenwerking van groot belang, oordeelt Frank. “Ik zie dat het het beste gaat met de jongeren die sturing krijgen van moeder of vader. Die factor thuis is ontzettend belangrijk. We hebben het dan over de driehoek school-thuis-straat. Met de school zit het wel goed. Daar werken ze ook aan de verbinding met de wijk. Als het gaat om de straat, moeten we het hebben van het klas-sieke jongerenwerk. Het aanwezig zijn als jongeren je nodig hebben en de vertrouwensrol die je daarbij als jongerenwerker kunt vervullen. Dat kan R-Newt.”

ONDERLING VERTROUWEN

Daarbij is de positie van de jongerenwerkers ingewikkeld, vindt Frank. “Je wil onderling vertrouwen creëren, in contact blijven met die jongeren. Maar soms horen jongerenwerkers

veel. Als je weet dat iemand op het randje van de criminaliteit balanceert, wat doe je dan? Als je iemand aanbrengt bij de politie kun je het verder wel schudden. Ik geef het je te doen. Ik heb daar grote bewondering voor.”

De derde punt van de driehoek, thuis, is in feite een blinde vlek. Dat kunnen de mensen van R-Newt ook niet oplossen. De jongerenwerker moet niet de hulpverlener van de ouders worden. Wél kunnen ze signalen geven aan de Toegang, als ze constateren dat het thuis niet goed gaat. Dan wordt er in samenwerking met de wijkpartners naar een oplossing gezocht. Soms is dat ook wel de kunst: je eigen werk blijven doen, maar wel over de muur kijken naar wat anderen in huis hebben.”

“PROBEER ERACHTER TE KOMEN WAARÓM HET SNELLE GELD VERLEIDELIJK IS VOOR JONGEREN”

Nassar Chakir
sportcoördinator vluchtelingen
gemeente Tilburg

Als voormalig jongeren- en buurtsportwerker heeft Nassar Chakir een groot netwerk. Hij weet dat de Tilburgse jeugd worstelt met de verlokkingen van het snelle geld. Maar als je achterhaalt waarom een criminele carrière voor individuele jongeren aantrekkelijk lijkt, dan kun je volgens hem als jongerenwerker het verschil maken. “Ze zoeken een rolmodel en kijken liever op tegen jou dan tegen een crimineel.”

Nassar begon zijn loopbaan als leerling-jongerenwerker bij Attak, een voorloper van R-Newt. “Volgens mij heb ik alle wijken wel zo’n beetje gehad in die tijd.” Daarna ging hij bij de gemeente aan de slag als buurtsportwerker. “In 2015 ben ik uit het team buurtsport ‘geplukt’ om met vluchtelingen te gaan werken. Acht jaar later zit ik hier nog steeds. Het is mijn taak om vluchtelingen en statushouders zo goed mogelijk in beweging te krijgen.” Zo heeft hij een activiteitenprogramma opgezet voor de jonge vluchtelingen

in diverse opvanglocaties in de gemeente. Hij deed dit samen met jongerenwerker Bart van Hattum. De twee trekken veel met elkaar op. Ze treffen elkaar onder meer tijdens overleg met organisaties die betrokken zijn bij de opvang van amv’ers (alleenstaande minderjarige vluchtelingen). Veel vaker bellen en appen ze. “Of we zoeken elkaar gewoon even op. Je moet iemand ook weten te vinden als er niks aan de hand is.”

ERITRESE DAG

Waar Nassar zich vooral bezighoudt met sport en spel, richt Bart zich op de sociaal-educatieve activiteiten voor de amv’ers. Beiden zetten activiteiten in als middel om contact te maken. Zo winnen Nassar en Bart het vertrouwen van de jonge vluchtelingen. Die komen vervolgens met allerlei vragen. Gaat het bijvoorbeeld over brieven van de overheid, dan verwijst Nassar ze door naar Bart. Vragen ze Bart waar ze kunnen zwemmen, dan verwijst hij door naar Nassar.

De twee stemmen ook het aanbod op elkaar af. “Als je elkaars programma kent, voorkom je dat je dezelfde dingen doet, of verschillende dingen op hetzelfde tijdstip. Je werkt tenslotte voor dezelfde jongeren.” Regelmatig zetten ze samen iets op, zoals de Eritrese Dag, in september 2022. “Daar kwamen ruim negentig jongeren op af. Met dat evenement hebben we de Eritrese jongeren in hun kracht gezet. Ze zorgden bijvoorbeeld zelf voor de muziek. En dat leidde weer tot een Eritrese muziekavond in V39, het jongeren-centrum aan de Veemarktstraat in Tilburg.”

GOOGLE TRANSLATE

“De samenwerking met Bart is top”, vindt Nassar. Hij heeft veel respect voor de manier waarop de jongerenwerker communiceert met de amv’ers, die meestal nog niet zo goed Nederlands kunnen: “Via mensen die

dezelfde taal spreken, met Google Translate, met handen en voeten. Je hebt tig hulpmiddelen; je moet het vooral durven en gewoon doen.”

Een goede jongerenwerker is volgens Nassar iemand die bereid is een extra stap te zetten, geen negen-tot-vijfmentaliteit heeft, geduldig is en buiten de kaders durft te denken. “Laat je bijvoorbeeld niet afschrikken doordat jongeren niet komen opdagen op een eerste afspraak. Ga er desnoods zelf heen, ook al liggen ze in bed. Dan denkt zo’n jongere: hij doet zoveel moeite voor me, de volgende keer kom ik wél.” Ze zoeken een rolmodel en kijken liever op tegen jou dan tegen een crimineel.”

ROTTE APPELS

Als voormalig jongerenwerker met een groot netwerk ziet en hoort hij hoe de Tilburgse jeugd worstelt met de verleiding van het snelle geld. “Elke dag is een verloren dag”, zegt hij gepassioneerd. Een goede jongerenwerker probeert volgens hem te achterhalen waarom individuele jongeren neigen te kiezen voor een criminele carrière. “Dan kun je er beter op inspelen.” Redenen kunnen uiteenlopen van vele malen geweigerd zijn bij een stageplek tot problemen in het gezin. “Natuurlijk zijn er ook rotte appels die er bewust voor kiezen. Richt je niet op hen, maar op jongeren die wel willen maar niet weten hóe.”

“Ik ga al best een tijdje mee”, zegt Nassar, “en de eerste generatie jongeren met wie ik heb gewerkt, heeft nu zelf een baan en een gezin. We hebben samen een goede tijd gehad, zeggen ze als ik ze tegenkom. Wat ik voor hen heb gedaan was voor mij een kleine stap, maar maakte voor zo iemand een groot verschil.”

“BELEID MOET JE OPZETTEN MÉT DE WIJK. R-NEWT STAAT DAN WEER VOORAAN”

Aletta Scholte

Teamchef politiebureau
De Groene Beemden

“Jongerenwerkers bieden een luisterend oor en vormen een veilige haven, om even uit de thuissituatie te komen. Ze oefenen geen druk uit, maar als de jongere stappen vooruit wil zetten, zijn ze er ook. Ik zie dat de jongerenwerkers hier in Tilburg-Noord er ook geen probleem mee hebben om jongeren af toe ongezouten hun mening te geven. Soms is dat nodig om die grens aan te geven: tot hier en niet verder.”

Aletta Scholte is samen met collega Ron Visschers teamchef van politiebureau De Groene Beemden in Tilburg-Noord. De politie besteedt veel aandacht aan contacten met de jeugd, legt zij uit. “We hebben een Operationeel Expert Jeugd, een Senior Jeugd én jeugdagenten. Zij werken niet alleen in Tilburg-Noord, maar in het hele teamgebied.” Daarnaast onderhoudt Aletta zelf op twee niveaus contact met de medewerkers van R-Newt. “Als het gaat om dingen die het niveau van Tilburg-Noord overstijgen, heb ik contact met Floor en Rogier, de directeur en manager van R-Newt”, vertelt Aletta. Dat was bijvoorbeeld toen het in Rotterdam uit de hand liep met de coronarellen. “Ik was bang dat dat zou overspringen naar Tilburg. R-Newt heeft toen georganiseerd dat er snel een paar jongerenwerkers naar het centrum gingen,

om contact te maken met jongeren en te kijken hoe de stemming was. In dat geval zijn zij onze ogen en oren. Samen zorgen we ervoor dat het niet escaleert. Dat is een samenwerking waar ik heel tevreden over ben.”

SAMEN VOETBAL KIJKEN

Het tweede niveau is dat van de jongerenwerkers zelf. “Ook die kan ik heel makkelijk bereiken. Toen er in enkele grote steden problemen ontstonden nadat Marokko op het WK voetbal de eerste wedstrijd had gewonnen, heb ik R-Newt gebeld en overlegd wat ze konden doen. Jongerenwerker Kareem Wahby heeft toen bij de tweede wedstrijd van Marokko de jongerenruimte geopend en daar zijn ze met een grote groep jongeren voetbal gaan kijken. Dat vind ik echt perfect samenwerken. We kennen elkaar en weten wat we van elkaar kunnen verwachten.”

Andersom werkt het ook. Aletta: “Jongerenwerker Chiara Riboch meldde laatst gedoe met de meidengroep op het Verdiplein. Er waren daar een paar figuren verschenen, waardoor de meiden zich niet meer veilig voelden. Dan zorgen wij dat we daar een paar keer extra komen, zodat de meidengroep weer onbelemmerd verder kan draaien.”

De lijntjes zijn heel kort, wil Aletta maar zeggen. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheden en het is zeker niet de bedoeling

dat jongerenwerkers gaan klikken. “We mogen ze ook niet in een moeilijke positie brengen. Ze zijn een soort thermometer voor ons. Ze kunnen – helemaal los van personen – aangeven als de zaak uit de hand dreigt te lopen. Dat is ook wat ik wil bereiken. Nu worden wij er als politie pas bijgehaald als het misgaat. We willen dat jongeren sneller in beeld komen, zodat we echte mistappen kunnen voorkómen.”

CRIMINELE CIRCUIT LOKT

Sinds ze bureauchef is, zit Aletta vooral op kantoor. Af en toe draait ze nog wel eens een dienst in de wijk. Vroeger was ze wijkagent in Noord. “De problematiek is hetzelfde gebleven. Het valt niet mee als je in Tilburg-Noord opgroeit. Zeker niet als je vader of broer banden heeft met het criminele circuit. Zulke jongeren hebben dan ook geen goed rolmodel. Jongerenwerkers en de andere professionals in de wijk, zoals

onze wijkagent jeugd, moeten heel hard werken om die jongeren toch een kans te geven. Vanuit de PACT-aanpak en ForwArt hebben we daar nu gelukkig wat meer middelen voor. Een probleem is wel dat het heel vaak nog óver de bewoners van Noord gaat, in plaats van dat er mét de bewoners wordt gepraat. Je moet al helemaal niet met al dat jargon van hulpverleners en ambtenaren aankomen. Veel mensen in de wijk spreken amper Nederlands. Beleid moet je opzetten mét de wijk. R-Newt staat dan weer vooraan.”

Als het gaat om rolmodellen biedt ForwArt ook mogelijkheden om aansprekende artiesten naar Noord te halen, zoals freestyle voetballer Nasser El Jackson. Aletta: “Zo laten we zien: als je echt wilt, kun je zulke dingen bereiken. En inmiddels is Chiara met jongeren de studio ingegaan om te rappen. Zo willen we ze toch perspectief bieden.”

ONDERMIJNING

De onderwereld raakt steeds meer verweven met de bovenwereld. Criminelen schuwen het niet om partijen en personen uit de bovenwereld te beïnvloeden of te onderdrukken. Denk daarbij aan volksvertegenwoordigers en ambtenaren, maar ook aan burgers en in het bijzonder jongeren. Daarbij passen criminelen intimidatie en afpersing, maar soms ook zwaar geweld toe. Het effect is dat de onderwereld zichtbaar wordt in de bovenwereld en [het gevoel van] onveiligheid kan toenemen.

Een andere trend die zichtbaar is voor alle professionals die werken in het veiligheidsdomein, is dat het aantal jeugdcriminelen afneemt maar dat de heftigheid van de delicten toeneemt. Ook uit cijfers van het CBS blijkt dit. Het aantal veroordeelde minderjarigen daalde in vier jaar met een derde, maar het aantal veroordeelde minderjarigen voor delicten zoals doodslag en vermogensdelicten zoals diefstal en oplichting steeg met respectievelijk 50 en 13 procent³.

Senior jongerenopbouwwerker Wesley vertelt hoe dit te verklaren is en wat de gevolgen zijn voor de stad: "Dat is te herleiden naar het feit dat jongeren steeds meer 'high impact crimes' plegen. Daar gaat het echt om ondermijning. Je hebt er niet alleen jezelf mee, maar je maakt slachtoffers en creëert een onveiligheidsgevoel." Jongerenwerker Frederique ziet verschillende manieren van hoe er wordt omgegaan met dit soort incidenten: "In bepaalde wijken gebeurt er van alles, maar komt dat niet naar buiten. Soms komt dit door een cultuur van 'ik bemoei me er niet mee' en in een andere wijk omdat er sprake is van angst.

Dat wisselt per wijk en incident, maar heeft wel altijd effect op het gevoel van (on)veiligheid." Hoewel steeds meer Nederlanders zich veilig voelen en het gevoel van onveiligheid afneemt, kan deze verschuiving naar

zwaardere delicten deze trend doen keren. Om deze reden wordt er ook vanuit het Rijk stevig ingezet op de aanpak van deze vorm van ondermijnende criminaliteit, met onder andere BOTOC.

"Je wilt dat jongeren iets durven te bespreken en ergens terecht kunnen met hun problematiek. Als je een keer een foute keuze hebt gemaakt, hoe groot zijn dan de gevolgen en kun je nog terug?"

Er was altijd al sprake van criminaliteit, maar volgens senior jongerenopbouwwerker Wesley is er wel een verandering te zien in de invloed die de onderwereld kan hebben op jongeren die opgroeien in een kwetsbare situatie: "Er is veel geld aan gekoppeld waardoor er meer te halen valt. Zeker in een situatie waarin armoede speelt en het gevoel heerst dat de overheid niet voor je zorgt, ben je vatbaar voor verleidingen uit het criminele milieu." Daarbij komt ook het feit dat de beïnvloeding veelal achter de schermen en op slinkse wijze gebeurt waardoor je er niet

altijd zicht op hebt. Het jongerenwerk heeft hierin, volgens jongerenwerker Kareem, een belangrijk taak in het bespreekbaar maken van deze realiteit: "Je wilt dat jongeren iets durven te bespreken en ergens terecht kunnen met hun problematiek. Als je een keer een foute keuze hebt gemaakt, hoe groot zijn dan de gevolgen en kun je nog terug?"

Jongerenwerkers kunnen met name een rol spelen in het weerbaar maken van jongeren om de verleidingen uit de onderwereld te kunnen weerstaan. Kareem legt uit hoe hij dit doet: "Je probeert de 'rugzak' van jongeren te vullen. Zodat ze de skills hebben om op een bepaalde leeftijd voor zichzelf te zorgen en verleidingen te weerstaan". Ook is het belangrijk dat er zonder vooroordelen wordt gekeken naar een jongere en het gezin en ook de ouders worden meegenomen in de ondersteuning, zo vertelt Marouane: "Het is vooral belangrijk dat je niet met een vooroordeel aan het werk gaat, maar een open vizier behoudt. Ik zie regelmatig dat een heel gezin anders wordt behandeld en onder een vergrootglas komt te liggen door de daden van hun kind. Hierdoor komt een gezin soms in nog meer problemen terecht, wat een neerwaarts effect heeft op de ontwikkeling van zo'n jongere en gezin. We moeten juist ook de ouders ondersteunen, begeleiden en handvatten bieden."

3. <https://nos.nl/artikel/2382959-cbs-jeugdcriminaliteit-neemt-af-maar-laatste-jaren-stijging-ernstige-delicten>

“HANGEN DEDEN WIJ OOK TOEN WE JONG WAREN HÈ?”

Helmy van Ingen

wijkregisseur gemeente Tilburg

Een goede relatie is de basis van een vruchtbare samenwerking in de wijk. Daarvan is wijkregisseur Helmy van Ingen overtuigd. Een goede relatie tussen wijkwerkers en bewoners, tussen professionals in de wijk onderling én tussen jongerenwerkers en jongeren. “De mensen van R-Newt zijn specialisten. Zij zijn opgeleid om een band met jongeren op te bouwen.”

Helmy is wijkregisseur in Stokhasselt, Udenhout, Biezenmortel en het buitengebied in het noordoosten van de gemeente. Hij komt de mensen van R-Newt regelmatig tegen, bijvoorbeeld tijdens de jongerentafels in de wijk. Daar worden onder meer groepen of individuele jongeren besproken die voor overlast zorgen.

De wijkregisseur zou graag zien dat de gemeente minder reactief en meer preventief te werk ging. “Als er ellende is, hebben we een hele batterij professionals klaarstaan.” Tegelijk heeft hij ‘honken’ voor jongeren in bijvoorbeeld Udenhout en Berkel-Enschot zien verdwijnen. “Daar heb je niks meer.” En dat terwijl een eigen plek voor jongeren in zijn optiek een manier is om ze aan je te binden. “Zorg dat je ze in groep zeven of acht binnenhaalt, dan heb je die vertrouwensrelatie al voordat ze op een ‘moeilijke’ leeftijd komen.”

GEEN TERINGBENDE

Aan de relatie werken als er (nog) niks speelt. Dat doet Helmy bijvoorbeeld ook op het Verdiplein. Het overleg dat wijkprofessionals daar hadden met ondernemers was ‘ingekakt’ en probeert hij nu nieuw leven in te blazen. Kareem Wahby van R-Newt vormt

een belangrijke gesprekspartner. “Via hem hebben wij ons lijntje met de jongeren.” Een belangrijk doel van het overleg is wederzijds begrip. “Dan vraagt een ondernemer makkelijker aan zo’n groepje jongeren: hé, kan dat misschien anders?”

Hij vindt dat er te vaak óver in plaats van mét jongeren wordt gesproken. En dat er onnodig negatief wordt gereageerd op jeugdige wijkbewoners die gewoon een beetje chillen. “Hangen deden wij ook toen we jong waren hè?”, zegt de 60-jarige Helmy. Aan de andere kant wijst hij jongeren regelmatig op hun verantwoordelijkheid voor de omgeving. Hij vertelt over een groepje jeugd dat een bankje wilde op hun hangplek in het buitengebied. In zo’n geval zoekt hij ze op, samen met een jongerenwerker. “Dan vragen ze: Helmy, kun je dat regelen? ‘Dat wil ik best doen’, zeg ik dan, ‘maar voor wat hoort wat.’ Zorg dat ze geen last van je hebben en maak er geen teringbende van.”

“Je moet voorkomen dat iemand onterecht het stempel ‘ondermijning’ krijgt. Op die leeftijd loop je dan al gauw een deuk op. Het is ook niet aan mij om te oordelen. De mensen van R-Newt kennen de jongeren en kunnen beter dan ik inschatten of er een luchtje aan zit of niet.”

‘FOUT’ GELD

In het gebied waar Helmy actief is, spelen ook heel andere problemen. Voor sommige jongeren lonkt het snelle geld. Professionals in de wijk werken dan samen tegen ondermijning. Ze proberen te voorkomen dat jongeren zwichten voor een criminele carrière. Helmy draagt bij door zijn ogen en oren open te houden. “Maar ik vind het een hele linke. Want wat als ik denk dat een jongen z’n dure sneakers heeft gekocht met ‘fout’ geld, terwijl hij zich het schompes werkt met drie bijbaantjes? Je moet voorkomen dat iemand onterecht het stempel ‘ondermijning’ krijgt. Op die leeftijd loop je dan al gauw een deuk op. Het is ook niet aan mij om te oordelen. De mensen van R-Newt kennen de jongeren en kunnen beter dan ik inschatten of er een luchtje aan zit of niet.”

Een goede relatie kan ook de-escalenderend werken. Helmy vertelt hoe team Noord van R-Newt in 2021 inspeelde op het verdriet

over de dood van drie jonge wijkbewoners, die om het leven kwamen bij een verkeersongeval in Spanje. “De jongerenwerkers gaven op een goede manier ruimte om te rouwen. Zo voorkom je dat verdriet omslaat in agressie, wat je ook wel eens ziet. Ik vind het heel knap, heel sterk hoe die jongerenwerkers dat deden. Zoiets kun je alleen maar doen als je goed in dat netwerk zit. Zij hebben die relatie. Ik moet niet de jongerenwerker willen uithangen, ik moet regisseren, sta op afstand.”

VERWACHTINGEN WAARMAKEN

Helmy heeft veel respect voor de mensen met wie hij in de wijk samenwerkt. En niet alleen voor de professionals van R-Newt. Het valt hem op dat wijkprofessionals vaak veel te weinig tijd hebben voor wat ze moeten doen. “Tegelijkertijd verwacht de politiek van alles van hen. Zorg dan dat je ze faciliteert, dat ze de verwachtingen kunnen waarmaken.”

“JONGERENWERKERS SCHAKELN MAKKELIJK TUSSEN STRAAT EN SYSTEEMWERELD”

Jeroen Vermetten

Wijkregisseur gemeente Tilburg

In het wijkkantoor aan het Pater van den Elsenplein heeft Jeroen Vermetten een eigen werkplek. Van daaruit werkt hij veel samen met andere professionals in ‘zijn’ gebied, onder wie de jongerenwerkers van R-Newt. “Integrale kwesties, zoals ondermijning, vragen om een integrale aanpak.”

Jeroen Vermetten is sinds anderhalf jaar wijkregisseur in Groenewoud en Stappegoo. Toen hij pas begon, had hij geen goed beeld van wat jongerenwerk inhoudt. “Ik dacht aan een soort sociaal werk, leuke dingen organiseren voor de jeugd. Om kennis te maken met de praktijk, ben ik een keer mee geweest met het straatwerk. Op de scooter op zoek naar de plekken waar jongeren bij elkaar komen.”

Het Olympiaplein is er één van. De grote open ruimte, met ‘naar binnen gerichte’ gebouwen als de bioscoop en de schaatsbaan, is een populaire hangplek. Jeroen leerde van de mensen van R-Newt wat de locatie aantrekkelijk maakt: “Het is donker, er zijn meerdere uitvalswegen en het ligt op afstand.” Jongeren willen ongezien ‘hun ding’ kunnen doen en snel weg zijn als ze dat nodig vinden.

Regelmatig zitten jongeren op het plein in auto’s met draaiende motor en luide muziek een blowtje te roken. “Overlast geven is niet de intentie, maar ondernemers en inwoners ervaren dat wél zo”, zegt Jeroen. “Die hebben het liefst dat politie of handhaving een bon uitschrijft. Soms is dat ook nodig, maar het is goed dat R-Newt verder kijkt en het gesprek aangaat. Waarom staan deze jongeren überhaupt hier? Kunnen ze nergens anders heen? Kan het jongerenwerk of buurtsport iets voor hen betekenen?”

DUIZENDINGENDOEKJE

Jeroen noemt zichzelf als wijkregisseur een ‘duizendingendoekje’. Problemen met jongeren in de wijk – of het nu gaat om overlast of iets anders – zijn een van de vele zaken die op zijn bordje belanden. Soms popt iets spontaan op. Vaak gaat het om meer structurele en met elkaar samenhangende problemen. Dan neemt hij deel aan of initieert een overleg voor uiteenlopende professionals, die het vraagstuk ieder vanuit hun eigen deskundigheid benaderen. “Integrale kwesties vragen om een integrale aanpak”, zegt Jeroen. Daarom werken de regisseurs en andere professionals in de wijk steeds meer samen. Jeroen heeft in Groenewoud een eigen werkplek, in het wijkkantoor aan het Pater van den Elsenplein.

Hij maakt zich zorgen om het toekomstperspectief van jongeren in Groenewoud. Er wonen relatief veel mensen met een laag

inkomen. Ook heeft de jeugd een gebrek aan goede voorbeelden. Jeroen verwijst naar de campagne Onder mijn stad, een initiatief van 35 professionals die in Tilburg werken. Ze waarschuwen voor de aantrekkingskracht die drugscriminaliteit uitoefent op vooral kwetsbare jongeren. En ze roepen op tot actie.

Ondermijning is typisch zo’n probleem dat vraagt om een integrale aanpak voor de lange termijn, vindt Jeroen: “Het begint al op de basisschool. De brugfunctionaris van R-Newt Kids signaleerde daar bijvoorbeeld dat leerlingen zonder ontbijt naar school kwamen. Dan wordt er een broodbar opgezet, zodat ze niet met honger in de les zitten en beter presteren. Aan de andere kant van het spectrum speelt het gebrek aan betaalbare koopwoningen. En die wil je juist in Groenewoud, zodat je jongeren met een goede baan voor de wijk behoudt. Dit soort inwoners fungeert als een rolmodel voor de jeugd.”

DOORPAKKERS

Het valt hem op dat de mensen van R-Newt echte doorpakkers zijn. “Niet lang nadenken, maar gewoon doen. Het lijkt wel of ze daarop worden geselecteerd”, lacht hij. “Ze schakelen makkelijk tussen straat en systeemwereld. Verder zijn ze megatoegankelijk. Als ik iemand nodig heb, dan bel of app ik even. Ook in letterlijke zin zijn ze dichtbij en present.”

Een wijk als Groenewoud heeft volgens Jeroen ook organisatiekracht nodig. “De mensen van R-Newt weten jongeren te motiveren. Zo dragen jonge inwoners bij aan het toekomstige buurthuis in Broekhoven of hielpen bij de opening van het vernieuwde Pater van den Elsenplein. Een mooi voorbeeld vind ik ook het Zakgeldproject, waarbij kinderen een zakcentje verdienen door zwerfafval op te ruimen. Het levert niet alleen henzelf iets op, maar is meteen een signaal richting de wijk: zo kan het ook.”

Ron Visschers
Teamchef politiebureau De Groene Beemden

“HET KWARTJE KAN DE ENE OF DE ANDERE KANT OP VALLEN”

Ron Visschers is samen met collega Aletta Scholte teamchef van politiebureau De Groene Beemden in Tilburg-Noord. Hij ziet dat de jongerenwerkers goed werk doen in de wijk. “Vooral onze wijkagent en wijkagent jeugd merken dat natuurlijk. Ze werken veel samen met de mensen van R-Newt, op casusniveau. Jongerenwerkers kunnen op een heel andere manier met jongeren omgaan dan politiemensen. Wij worden toch

gezien als overheid en handhaver. Dat is een positie waarbij het lastiger is om het vertrouwen te winnen. Zij kunnen veel laagdrempeliger met de jongeren omgaan, gewoon een beetje chillen en kletsen. En af en toe advies geven, even een zetje in de juiste richting. Daarbij beschikken ze ook over een eigen locatie, waar jongeren kunnen gamen of tv kijken. Dat geeft een huiskamergevoel en er zijn veel jongeren die dat thuis missen.”

“Wij werken als politie op veel manieren met de mensen van R-Newt samen. Binnen de jongerentafels bijvoorbeeld, waarin het casuoverleg plaatsvindt. Ze profileren zich daar goed. Maar ik zie ze op veel meer bijeenkomsten. En op straat natuurlijk.”

ACHTER DE VOORDEUR

“Door die vertrouwenspositie zien de jongerenwerkers soms meer van die jongeren dan wij”, vervolgt Ron. “Meestal weten ze het als jongeren thuis in een onprettige situatie verkeren. Soms kunnen ze ook achter de voordeur kijken, of jongeren helpen op school. Dat werkt heel goed. Want er spelen vrijwel altijd meerdere problemen.” De teamchef signaleert wel een bepaald spanningsveld in de samenwerking met de politie. “De jongerenwerkers hebben hun eigen betrokkenheid en moeten het vertrouwen van de jongeren behouden. Wij zijn in basis toch de handhavers. Ik vind dat ze heel goed met dat spanningsveld omgaan en op de juiste momenten heel opbouwend met ons samenwerken.”

Bij de benadering van jongeren in Tilburg-Noord bekijken de verschillende partijen in het casuoverleg wie het beste welk probleem kan aanpakken. Ron spreekt van ‘eigenaarschap’. “Ieder heeft zijn eigen insteek. In het casuoverleg stemmen we dat af. We kijken integraal naar jongeren en maken een inschatting wie de beste kaarten heeft. Soms zijn wij dat, soms R-Newt en soms de gemeente.” Ron geeft een voorbeeld: “Als een gezin schulden heeft, kan de gemeente daar het beste een oplossing voor bieden. Maar daar ligt ook een uitdaging voor ons. Want ga je zo’n jongere, die dus van huis uit al grote financiële problemen heeft, nou nog een fikse bekeuring erbij geven? In zulke gevallen kiezen we de meest passende oplossing. We kijken vooral naar wat helpt.”

HOGЕ WОONKOSTEN EN INFLATIE

Met de hoge woonkosten en de inflatie is het ook mét een reguliere baan al lastig om het hoofd boven water te houden. Maar als je de

school niet afmaakt of de taal niet beheerst wordt het nog veel moeilijker. “Dan lonkt het snelle geld”, constateert Ron. Mede daarom is in Tilburg-Noord sinds januari 2021 voor de periode van twee jaar een extra R-Newt-jongerenwerker aangesteld met als specialisatie ondermijning. “Heel zinvol. Het is niet de makkelijkste jeugd die we hier hebben. En de omstandigheden zijn soms zodanig, dat ze gevoeliger worden voor ondermijning.

Om dat in beeld te krijgen kijken we ook naar de voedingsbodem. Er zijn hier veel gezinnen die het sociaal-economisch zwaar hebben. Soms hebben de opvoeders weinig zicht op wat de kinderen de hele dag doen. En als jongeren dan in bepaalde subculturen komen, kunnen ze vatbaar worden voor de kleine criminaliteit. Af en toe wat pakketjes bezorgen. Of kleine hoeveelheden drugs verkopen. Dan verdien je snel geld en dat lijkt heel aantrekkelijk. Wij proberen dat te keren, onder meer met een educatief programma, dat specifiek op jongeren is gericht. Maar het blijft toch een beetje een druppel op de gloeiende plaat.”

SLEUTELMOMENTEN

Juist daar kan de jongerenwerker met de specialisatie ondermijning een rol spelen. Ron: “Soms gaat het precies om die ene gebeurtenis op dat ene moment. Dan kan het kwartje de ene of de andere kant op vallen. Ik hoor dat telkens weer. Dat mensen nog heel goed weten dat ze op bepaalde sleutelmomenten zijn geholpen of gecorrigeerd en dat ze daardoor de goede richting zijn ingeslagen. Dan kan zo’n jongerenwerker, die de focus heeft op langetermijncontracten met jongeren en een goed oog voor de risico’s van ondermijning, echt resultaten boeken.”

“BIJ ONVOLDOENDE INKOMEN WORDT HET SNELLE GELD AANTREKKELIJK”

Ilse Schipper
verbindende schakel Werk & Inkomen

“We hebben in Tilburg-Zuid wijken waar veel criminaliteit is. Daar zijn heel wat gezinnen waarvan de vader af en toe in detentie zit. Die gezinnen raken ontwricht en dan is het als kind lastig om niet óók de criminele kant op te gaan. Die gezinnen hebben schulden en weinig inkomen. Dan lokt het snelle geld – dat zien ze overal om zich heen. In zulke gevallen proberen we er samen voor te zorgen dat het inkomen weer op orde komt. Dat jongeren een goede opleiding volgen en werk krijgen. Dat is geen garantie voor succes, maar de kans dat ze in de criminaliteit terechtkomen is echt wel kleiner.”

Ilse Schipper werkt voor de gemeente en vervult een brugfunctie tussen de afdeling Werk & Inkomen en de Toegang. Dat is een samenwerking in de wijk tussen gemeente en onder meer MEE, het maatschappelijk werk en de GGD. “Daarnaast werk ik samen met onder meer de woningcorporaties, ContourdeTwern en R-Newt, om de bewoners van Tilburg-Zuid en -Zuidoost zo goed mogelijk te bedienen.”

“Als Werk & Inkomen controleren we op rechtmatigheid, maar we kijken ook: hoe krijgen we het leven van deze mensen weer op de rit? Daar zit veel samenwerking in.”

PRAGMATISCH WERKEN

Daarbij wordt pragmatisch te werk gegaan. “Gezinnen met een te laag inkomen of schulden raken snel in de problemen. Als we via de Toegang een melding krijgen, brengen we het netto besteedbaar inkomen in beeld en verkennen de mogelijkheden om dat eventueel aan te vullen. Als Werk & Inkomen controleren we op rechtmatigheid, maar we kijken ook: hoe krijgen we het leven van deze mensen weer op de rit? Daar zit veel samenwerking in.”

R-Newt wordt bij deze trajecten betrokken zodra er jongeren in beeld zijn. “Jongerenwerkers staan heel dicht bij hun doelgroep”, vertelt Ilse. “Ze hebben op

straat contact met elkaar en weten het ook als er problemen zijn met het inkomen. Soms is er sprake van een onhoudbare thuissituatie. Dan helpen ze jongeren om de juiste stappen te zetten richting de toekomst. Soms helpen ze met eigen woonruimte, soms met extra inkomen, maar meestal proberen ze jongeren toch richting een opleiding te sturen. Dat biedt de beste uitgangspunten voor de toekomst. De hulp kan ook heel praktisch zijn, zoals het schrijven van een cv.” Voor vragen over geld en werk is er Step2Succes, een project dat jongeren helpt bij zaken als de zorgverzekering op orde krijgen, een baan te vinden en jezelf presenteren zodat de kans op opleiding of werk groter wordt.

CASUSOVERLEG

“Wij hebben als Werk & Inkomen weer andere instrumenten om de jongeren te helpen. Binnen de Toegang hebben we een goede verdeling, waarbij iedereen vanuit zijn eigen expertise werkt. Om een voorbeeld te geven: als er een gezin met een jongere bij ons aanklopt voor steun, checken we altijd even bij R-Newt of zij die persoon kennen.” In Tilburg-Zuid is dat vrij vaak het geval. Er zijn veel gezinnen met sociale en financiële problemen, constateert Ilse. “Soms gaat dat van generatie op generatie over. In de buurtregiegroep vindt casusoverleg plaats, waarbij de jongerenwerkers van R-Newt ook altijd aanwezig zijn. Dan bespreken we problemen in de wijk. Huishoudens die zorg nodig hebben, maar ook die overlast veroorzaken. Samen pakken we dat op.”

Ilse geeft een voorbeeld. “Van de week hadden we nog zoiets aan de hand. Toen ging het om een woning waarin meerdere jongeren zelfstandig wonen. Maar hun verzoek om energietoeslag is afgewezen. Zo raken mensen in de problemen. Ik pak zo’n signaal op en ga dan kijken of we toch niet ergens een potje hebben om wat voor die jongeren te regelen.”

ALTIJD TE BEREIKEN

De jongerenwerkers zijn heel betrokken, oordeelt Ilse. “Ik vind ze vooral ook heel benaderbaar, zowel voor de jongeren als voor ons. In de hulpverlening komt het nogal eens voor dat mensen beperkt bereikbaar zijn. Mijn ervaring is dat jongerenwerkers altijd te bereiken zijn. Het gaat ze echt om de jongeren zelf. Ik ben er alleen maar heel tevreden over hoe het gaat.”

VEILIGHEID IN EN OM SCHOOL

Scholen zijn belangrijke veilige havens in levens van jongeren. Het is een plek waar ze leren, ontwikkelen en vrienden maken. Tegelijkertijd zijn het ook plekken die worden gezien als een vruchtbare 'vijver' voor criminelen¹. Scholen en omgeving worden helaas steeds vaker gebruikt om jeugd te ronselen voor klussen of het gebruiken als een afzetmarkt voor hun verboden middelen, zoals vapes, snuss, drugs en vuurwerk. Jongerenwerker Frederique herkent deze functie van de scholen: "Je merkt dat scholen een broedplaats en vindplaats zijn. Een vindplaats voor verschillende typen jongeren die elkaar daar ontmoeten en een broedplaats voor het leren van zowel goede als slechte dingen en het versterken van elkaar hierin."

Iedere school heeft de verantwoordelijkheid om een veilig leerklimaat te creëren en incidenten zoals agressie en intimidatie te voorkomen². Scholen stellen hiervoor veiligheidsplannen en protocollen op, maar ook zij worden steeds meer geconfronteerd met een sterk veranderende samenleving en 'de straat die de school binnendringt'. Een aantal jaar geleden waren scholen vaak gesloten instituten die naar binnen gekeerd waren, maar dit is veranderd. Teamleider Dalila, legt uit: "Voorheen zeiden de meeste scholen van 'op onze school gebeurt niks', maar nu erkennen scholen dat het hen niet alleen lukt en dat ze soms handelingsverlegen zijn".

De thema's en problematiek die op scholen afkomt, is niet meer iets wat scholen (of andere partners) alleen kunnen oplossen, omdat de leefwerelden van school, straat en thuis constant met elkaar in verbinding staan. De problematiek waar scholen mee te maken krijgen is ook versterkt door de verschillende lockdowns. Zowel scholen als het jongerenwerk zien dat jongeren moeite

hebben met het schoolritme en -structuur. Deze ontwikkeling heeft ook geleid tot Rijksprogramma's als het Nationaal Programma Onderwijs en School en Omgeving, waarin samenwerking tussen scholen en lokale organisaties wordt aangemoedigd.

Een goed voorbeeld van de samenwerking tussen partijen in en rondom scholen, is het gebied Stappegoor. In dit gebied zijn vier scholen gevestigd in de buurt van een winkelcentrum. In dit gebied was sprake van veel overlast, maar geen van de scholen had het volledige beeld hiervan. Het jongerenwerk heeft daar het initiatief genomen om verschillende partijen bij elkaar te brengen, de wijkregisseur van de gemeente, de wijkagent, handhaving, de winkels en de scholen, zodat gewerkt kan worden aan een gezamenlijke aanpak. Op dit moment is er een aanpak in de maak waarin het jongerenwerk een rol zal spelen in het trainen van de professionals in het omgaan met jongeren en de straatcultuur in de openbare ruimte.

Tegelijkertijd merkt senior jongerenopbouwwerker R-Newt+ Marouane ook dat de samenwerking met scholen verbeterd kan worden als het gaat om de meest kwetsbare jongeren: "Waar ik tegenaanloop zijn jongeren die leerplichtig zijn, maar van school worden gestuurd vanwege verzuim of deviant gedrag. Er is dan geen plan voor een vervolopleiding waardoor de jongeren aan hun lot over worden gelaten en op straat belanden."

Marouane ziet ook wat er vervolgens gebeurt met deze jongeren, hoe ze verder kunnen afglijden en hoe lastig het wordt om hen weer zover te krijgen dat ze gemotiveerd raken voor school en het slechte pad links laten liggen: Voor de meest kwetsbare en beïnvloedbare jongeren betekent dit dat ze in handen van de criminaliteit kunnen vallen. En hoe langer dit duurt, hoe lastiger het wordt om de jongere weer terug in het schoolsysteem te krijgen." Marouane ziet daarom in scholen een belangrijke partner in het creëren van perspectief voor jongeren: "We moeten met de neuzen dezelfde kant op staan en samen een plan maken waarin we

een traject voor deze jongeren neerzetten. Dat is natuurlijk met vallen en opstaan maar het is wel een plicht die we hebben."

Om in preventieve zin bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling van jongeren is het jongerenwerk de laatste jaren intensiever gaan samenwerken met scholen, met jongerenwerkers die een aantal uur per week op de scholen aanwezig zijn. Het jongerenwerk heeft hierin met name een toegevoegde waarde in het verbinden van signalen vanuit verschillende leefgebieden, het brengen van kennis van de thema's die actueel zijn onder jongeren en het vertalen van de stem van de jongeren naar het onderwijs. Daardoor is er gezamenlijk een veel breder en beter beeld van de jongeren die zich bewegen in en rondom de school en is er een gezamenlijke aanpak mogelijk, vertelt Dalila: "We zijn niet meer alleen aan het opboksen tegen de problematiek. We zien allemaal dezelfde dingen en zijn er eerlijk en open voor. Iedereen heeft door dat ze het niet alleen kunnen, dat is een positieve tendens. We gaan allemaal gezamenlijk voor de jongeren staan."

1. H. Ferwerda (2022). Welke jongeren zijn kwetsbaar voor criminaliteit?
2. Rijksoverheid. (z.j.). Veiligheid op school.

“R-NEWT Kiest voor BIJSTUREN, IN PLAATS VAN TOEZICHT HOUDEN. HEEL EFFECTIEF!”

Adwin Kannekens
adjunct-directeur
vmbo De Rooi Pannen, Tilburg

Adwin Kannekens, adjunct-directeur van vmbo De Rooi Pannen in Tilburg, heeft onder meer leerlingenondersteuning in zijn portefeuille. Daarbij ligt de focus op de 15 tot 20 procent van de leerlingen met wie het niet altijd even goed gaat. Daar zijn allerlei redenen voor te vinden, maar meestal valt op dat ze ongemotiveerd zijn en lastig te corrigeren. Dan blijven de resultaten ook achter en dreigt uitval van school. “Wij besloten daarom de coronapandemie, deels te besteden aan extra jongerenwerkers op school. We hadden hier al een jongerenwerker van R-Newt die één middag per week na school sportieve activiteiten organiseert. In maart 2022 kwamen daar twee jongerenwerkers bij, die elke dag van tien tot twee uur in de aula te vinden zijn.”

EIGEN AANPAK

De jongerenwerkers hebben hun eigen aanpak en dat leidde in het begin tot misverstanden, vertelt Adwin. “Wij legden de focus vooral op toezicht. We hadden dus ook het idee dat die jongerenwerkers om die reden in de aula waren. Maar daar bleek niets van. Onderwijzend personeel en conciërges raakten verward. De jongerenwerkers vielen helemaal niet op tussen de leerlingen. Het leek wel of ze de hele dag gewoon maar een beetje liepen te kletsen met die kinderen. Adwin: “Leila en Damian wisten ons ervan te overtuigen dat ze een andere aanpak hebben dan toezicht houden. En daar wilden ze ook aan vasthouden. Hun manier van werken berust op het opbouwen van contacten, het winnen van vertrouwen en dan gaandeweg bijsturen van gedrag. Af en toe een zetje geven in de goede richting. We merken dat ze heel veel bereiken bij die leerlingen die het echt nodig hebben.”

“Sinds begin 2022 zijn er twee jongerenwerkers van R-Newt actief in de aula van onze school. Ze vallen nauwelijks op, soms lijken het gewoon leerlingen. Maar geheel op hun eigen manier weten ze die kleine groep probleemleerlingen hier op school toch een zetje in de goede richting te geven.”

De keiharde resultaten van de inzet van de jongerenwerkers zijn lastig te meten, geeft Adwin aan. “Maar we merkten na een paar maanden wel dat het rustiger werd in de aula en er zijn veel minder conflicten op school.” De succesvolle nieuwe aanpak wordt zoveel mogelijk uitgebouwd. Zo heeft Leila inmiddels ook een meidenverenigingprogramma opgezet. Dat is speciaal voor meiden die veel ruzie hebben. “Voor vluchtelingenkinderen die een zachte landing moeten krijgen in het voortgezet onderwijs starten we, naast extra lessen Nederlandse taal, ook met Nederlandkunde. Ook dat wordt straks gegeven door een jongerenwerker van R-Newt.”

FOCUS OP MOTIVATIE

Leila werkt ook mee aan de interne rebound, het programma van 8 tot 10 weken voor leerlingen die door hun gedrag niet meer aan de lessen kunnen deelnemen. Het is bedoeld om ze toch nog te behouden voor onze school. “Twee middagen per week zorgen de jongerenwerkers voor een activiteitenprogramma voor deze jongeren. Nu zijn ze bijvoorbeeld bezig met het opzetten van een festival. Dat is leuk om

te doen en gaandeweg leren ze hoe ze zich op een andere manier kunnen opstellen.”

Daarbij ligt de focus op motivatie, heeft Adwin inmiddels ervaren. “Door het vertrouwen te winnen kunnen ze op een heel ander niveau met die leerlingen praten dan wij. Ze leggen dingen bloot die wij niet weten, bijvoorbeeld over de thuissituatie van jongeren. Ze halen de druk van de ketel. Lessen volgen en leren voor school doe je niet omdat het moet van school. Dat doe je omdat je zelf wilt werken aan je toekomst. Omdat je iets wilt bereiken. Ze weten opvallend veel jongeren ervan te overtuigen dat het in hun eigen belang is om hun best te doen op school. En dat werkt.”

Adwin voert regelmatig overleg met Ted Embregts van R-Newt. “We durven te dromen. Hoe kunnen we leerlingen nog beter ondersteunen? En hoe kunnen we de grote kloof tussen docenten en leerlingen wat kleiner maken? Of er in elk geval voor zorgen dat docenten meer inzicht krijgen in de leefwereld van jongeren? Zo kunnen we wellicht nog meer profiteren van de aanpak van R-Newt.”

Hanny Veenland
ondersteuningscoördinator
ROC Tilburg, School voor Zorg en Welzijn

“EEN BRUG SLAAN TUSSEN SCHOOL EN DE ANDERE LEEFGEBIEDEN”

“Wij hebben zo’n 2100 leerlingen, verdeeld over twee locaties. Daar zitten ook leerlingen bij met een problematische achtergrond. Dan loop je er tegenaan dat de school maar één van de leefgebieden van zo’n jongere is. Vaak hebben ze op andere leefgebieden – thuis, op straat, vrije tijd – problemen. Daar hebben wij als school nauwelijks zicht op. Omdat we meer connectie wilden met de andere leefgebieden, hebben we contact gezocht met R-Newt.”

Hanny Veenland, ondersteuningscoördinator van ROC Tilburg locatie Wandelbos, is altijd op zoek naar nieuwe wegen om jongeren te ondersteunen. Het doel is helder: zorgen dat zij zich goed voelen op school en hun opleiding afmaken. “Wij geloven erin dat goed onderwijs de beste basis is om later een gelukkig en evenwichtig bestaan op te bouwen.”

In 2021 startte een pilot met R-Newt, waarbij een jongerenwerker drie dagdelen per week aanwezig is op de school. Hanny: “De jongerenwerkers van R-Newt kunnen een brug slaan naar de andere dingen die spelen in hun leven. Zij verhouden zich ook op een heel andere manier dan wij tot de jongeren hier op school. Wij geven les, beoordelen, geven cijfers. Wij zijn de school. De jongerenwerker staat veel meer tussen de jongere en de school in. Ook daar vervullen ze een brugfunctie.”

INFORMEEL

De samenwerking verloopt soepel en het overleg is informeel, heeft Hanny ervaren. “Als de jongerenwerker dingen hoort die voor ons van belang zijn, krijgen we dat snel te horen. En aan de andere kant kunnen wij het ook even vragen, als we meer willen weten over bijvoorbeeld de thuissituatie van een bepaalde leerling. We hebben hele korte lijntjes en het is makkelijk om nieuwe initiatieven te starten. Als er een jongere is waarvan wij of de jongerenwerker denken dat het er niet goed mee gaat, stappen we gewoon even op elkaar af. Er is geen casusoverleg. Dit gebeurt allemaal informeel en dat bevalt eigenlijk heel goed.”

De pilot met R-Newt heeft geen einddatum: de samenwerking mag zich vrij ontwikkelen. “We kijken hoe het bevalt en hoe het groeit.” Tot nog toe gaat dat heel goed, vindt Hanny. “Jongerenwerkers zijn al lang niet alleen meer de mensen die op de hoek van een voetbalveldje een praatje staan te maken met de jongeren. Ze gaan erop uit en zoeken de jongeren op. Ze zitten dus ook hier in de aula

en zoeken verbinding. En dan zie ik dat de studenten ook naar die jongerenwerker toe komen. Die wordt een soort vertrouwenspersoon. Die jongerenwerker is niet van school en daar kun je rustig een praatje mee maken. Een luisterend oor is dan belangrijk. Samen zijn we ook aan het zoeken naar nieuwe manieren om de jongeren te bereiken en stimuleren. Bijvoorbeeld door activiteiten te organiseren in de pauzes. Wat dat betreft zitten we echt in een ontwikkelingsfase.”

ONDERZOEK

Om te kijken wat het beste werkt, doen we ook onderzoek. Wat hebben jongeren nodig om de school af te maken en wat verlangen ze van school? “We zoeken de achterliggende factoren waarom onderwijs volgen moeilijk voor ze is. Daarbij kijken we ook naar onze eigen bejegening van de jongeren. Wij geven onderwijs, dat blijft voorop staan. Maar we kunnen dat wel zo inrichten dat studenten zich daar zo goed mogelijk bij voelen. Dat werkt ook motiverend.”

Een belangrijk gegeven is dat ROC Wandelbos zelf ook een welzijnsopleiding heeft: social work. Dat biedt perspectieven in de samenwerking met R-Newt. “Heel leuk is dat leerlingen van onze opleiding nu als stage op onze eigen school met medeleerlingen spreken en daar een podcast over maken. Die gaat ook weer over de dingen waar studenten tegenaan lopen. De stage wordt begeleid door R-Newt. En die podcast is straks niet alleen voor onze docenten interessant om te luisteren, maar ook voor de jongerenwerkers van R-Newt. Zo snijdt het mes aan twee kanten.”

SAMEN- WERKING

Als het gaat om het creëren en bewaken van de veiligheid in de stad, dan zijn er veel verschillende partners die hierin een rol hebben, een gezamenlijk belang dienen en om die reden met elkaar samenwerken. Dit zijn partners die actief zijn op wijk- of stadsniveau, zoals de gemeente, wijkagenten, scholen, handhaving en buursportwerk, maar ook regionale of landelijke organisaties zoals het openbaar ministerie, Veilig Thuis en verschillende jeugdzorginstellingen. Al deze partners werken samen in de veiligheidsketen, waarin aandacht is voor proactie, preventie, preparatie, repressie en nazorg.

“Als het gaat om wijkpartners werkt het goed en supersnel. Daar kunnen we de snelste slag maken.”

Een onderdeel van de veiligheidsketen waar de laatste jaren steeds meer aandacht voor is, is preventie. Men is constant op zoek naar manieren om te voorkomen dat de jonge aanwas doorstroomt naar de (zware) criminaliteit. Alle partners zijn zich ervan bewust dat hiervoor een multidisciplinaire aanpak nodig is met aandacht voor alle leefwerelden en onderdelen van de veiligheidsketen. Uit onderzoek blijkt tevens dat een aanpak op meerdere leefgebieden effectiever is dan een aanpak op één leefgebied¹. In een ‘pedagogische wijk’ zijn de verschillende professionals die met jongeren werken met elkaar verbonden en wordt er samengewerkt aan het realiseren van een veilige omgeving, kansrijke kinderen etc. Iedere professional doet dit vanuit zijn eigen taak, bevoegdheid en rol, met oog voor de

taak, bevoegdheid en rol van de ander. Voor de gemeente is een belangrijke rol weggelegd in het vormen van een visie op het preventieve onderdeel van de zorg- en veiligheidsketen en hierop regie te voeren.

Met name de samenwerking op wijkniveau is van belang als het gaat om het vroegtijdig signaleren en aanpakken van criminaliteit. Wesley, senior jongerenopbouwwerker bij R-Newt+, ziet dat deze samenwerking op wijkniveau goed verloopt en in de afgelopen jaren sterk is verbeterd: “Als het gaat om wijkpartners werkt het goed en supersnel. Daar kunnen we de snelste slag maken.” Jongerenwerker Kareem, werkzaam in Tilburg-Noord, ziet ook positieve resultaten van de samenwerking op wijkniveau en duidt waar dit door komt: “De positieve resultaten

zijn met name te danken aan het steken van veel tijd in de samenwerking en het behouden van de vaste gezichten in de wijk. Het maakt het makkelijker om een band op te bouwen, te weten wat je aan iemand hebt, hoe je iemand kan vinden en hoe je iemand kan inzetten.”

In tegenstelling tot de samenwerking op wijkniveau, waar het gaat om preventie en vroegtijdige signalen, verloopt de samenwerking bij zwaardere casussen vaak stroever, vertelt Wesley: “Zodra een jongere in de keten terecht komt, omdat er bijvoorbeeld een straatroof is gepleegd, wordt het veel complexer, omdat dan veel meer partijen en hulpverlening zich gaan bezighouden met de jongere en het gezin.” In deze veiligheidsketen op regionaal niveau valt nog veel te winnen in het doorpakken. Jongerenwerker Frederique merkt dit ook en ziet dat zorg en veiligheid nog steeds te veel gescheiden van elkaar zijn en ook anders werken: “Soms is er te veel aandacht voor veiligheid en minder voor zorg, maar veiligheid en zorg gaan altijd hand in hand. De jongeren doen het niet zonder reden en willen vaak ook aan hun onderliggende problematiek werken, maar vinden moeilijk aansluiting bij de zorg. De jongeren

“Wij zien soms meer lijntjes lopen dan de andere partners. Het is misschien niet onze rol, maar wij zijn wel vaak degene die partners bij elkaar brengen, de urgentie duidelijk maken en het op de agenda zetten.”

zijn snelheid gewend, maar in de zorg duurt het vaak lang en is er ook vaak iemand die goed is in zijn professie maar de aansluiting mist”.

Het jongerenwerk kan ook aanjager zijn van deze samenwerking, omdat zij vaak het hele systeem in beeld hebben en lijnen hebben met de verschillende partners, legt Frederique uit: “Wij zien soms meer lijntjes lopen dan de andere partners. Het is misschien niet onze rol, maar wij zijn wel vaak degene die partners bij elkaar brengen, de urgentie duidelijk maken en het op de agenda zetten.” Ook bij jongeren die vele fouten begaan is het van belang een positieve benadering te behouden en perspectief te bieden jongeren die door de maatschappij afgewezen worden, zo legt Marouane uit: “We moeten met een positief oog blijven kijken naar de jongeren, wat ze beweegt en motiveert. We moeten kijken hoe we hen kansen blijven bieden en niet verder uitkleden. Daarvoor moeten we als partners ook gebruik maken van elkaar en elkaar versterken en niet losstaande dingen doen. Zo zorgen we ervoor dat we zaken niet laten doorsudder en erger laten worden, maar echt aan de slag gaan met een jongere.”

“OP WAT ZICH OP SNAPCHAT AFSPEELT, HEBBEN WE TOTAAL GEEN ZICHT”

Bart Gossen

adviseur veiligheid en openbare orde gemeente Tilburg

De burgemeester adviseren, als die overleg heeft met politie en justitie. Dat is een belangrijke taak van Bart Gossen, adviseur veiligheid en openbare orde. Daarbij baseert hij zich grotendeels op signalen die hij binnenkrijgt, ook van R-Newt. “Vervolgens beoordeel ik vanuit veiligheidsperspectief of extra inzet gewenst is.”

Bart maakt zich soms zorgen om het ogenschijnlijke gemak waarmee jongeren berichten op sociale media delen. “Oproepen om te gaan rellen, of voor een purge – winkels plunderen – lijken zonder nadenken te worden verspreid. Dan vraag ik me af: beseffen ze wat de impact is van hun gedrag? En weten ze dat dit juridisch gezien opruiing kan zijn en dus strafbaar?”

Als Bart zo’n oproep onder ogen krijgt – bijvoorbeeld via een collega die zag dat haar zoon het bericht heeft gedeeld – heeft hij veel aan de expertise van R-Newt. “Een oproep voor een purge brengt ondernemers natuurlijk in rep en roer. Jongerenwerkers kunnen mij dan helpen het bericht te duiden: hoe serieus moeten we dit nemen? Moeten we wel of geen extra politie inzetten?”

Ook wanneer de oproep niet meer blijkt dan stoerdoenerij, is de inzet van R-Newt van grote waarde. “Als het lukt jongeren te identificeren aan de hand van social media-accounts, dan kunnen jongerenwerkers met hen in gesprek. Bijvoorbeeld door op huisbezoek te gaan. Op die manier geef je ook een boodschap aan ouders: weet waar je kind mee bezig is.”

SPONS

In zijn functie van adviseur openbare orde en veiligheid moet Bart weten wat er speelt. “Wat is het sentiment in de samenleving? Wat leeft er onder jongeren? R-Newt informeert mij gevraagd en ongevraagd hierover, zoals ook mensen van de politie en van stadstoezicht me op de hoogte houden. Als een spons neem ik al die informatie in me op.”

Bart heeft regelmatig contact met Wesley van Loon. De jongerenwerker benaderde hem bijvoorbeeld over de verwachte voetbalrellen na een WK-wedstrijd van Marokko. Wesley vroeg zich af of eventuele zichtbare aanwezigheid van de politie niet averechts zou werken. “Hij kent mijn rol en mijn invloed”, zegt Bart. De signalen

die de adviseur via jongerenwerkers binnenkrijgt, zijn voor hem heel waardevol. “Zij zijn de experts en ik vertrouw op hun deskundigheid. Maar er zijn ook andere belangen die we moeten afwegen.”

De meerwaarde van R-Newt is volgens Bart dat jongerenwerkers de leefwereld van hun doelgroep goed kennen. “Voor mij is het lastig een beeld te krijgen van wat jongeren bezighoudt. Openbare social media-platforms gebruiken ze steeds minder. Snapchat is wel populair, maar daarop hebben we geen zicht. Net zomin als op Telegram, waar zich bijvoorbeeld de illegale vuurwerkhandel grotendeels afspeelt. Jongerenwerkers zitten er veel dichterbij dan ik. Als het moet, geven ze signalen aan me door. Maar ze hebben natuurlijk ook een vertrouwensband met jongeren. Die moeten ze niet overboord zetten.”

DRILLRAP

Door die band krijgen jongerenwerkers veel voor elkaar. Zo was Bart onder de indruk van de drillrap over wapenbezit, die jongeren in samenwerking met R-Newt maakten. “De gemeente wilde iets doen aan het wapenbezit onder jongeren. Er was een landelijke campagne, maar die vonden we niet passend en die werd ook steeds uitgesteld. R-Newt bedacht toen samen met jongeren een mooie inhaakactie, waarbij een positieve drillrap is gemaakt. Zo leerden jongeren wat er komt kijken bij het produceren van een clip. En ze verdiepten zich al doende in de inhoudelijke boodschap en hoe je die kunt overbrengen.”

Zoiets zou je misschien ook met het onderwerp ondermijning kunnen doen, filosofeert hij hardop. “We willen voorkomen dat criminelen een rolmodel worden voor jongeren. Strafbare feiten plegen lijkt een makkelijke manier om geld te verdienen. Maar je kunt beter een opleiding volgen. Je wilt later toch rustig kunnen slapen en niet steeds over je schouder hoeven kijken?”

“ALS HET AAN ONS LIGT, STAAT DE R-NEWT-CAMPER IN 2023 WEER OP DE KERMIS”

Jet van Baast en Bas Lach de Bère
over de Tilburgse Kermis

Een kermis is van oudsher een plek waar nog wel eens gevochten wordt. Maar tijdens de Tilburgse kermis is het doorgaans opvallend rustig en zeker de afgelopen jaren. Ook R-Newt speelt daarbij een rol. “Jongerenwerkers hebben het snel door als er iets broeit.”

Jet is projectleider kermis en Bas adviseur evenementenveiligheid. De twee werken nauw samen, maar hebben ook een duidelijke taakverdeling. “Ik ben van het feestje, hij van de veiligheid”, zegt Jet. De ‘kermisbaas’ is een bekend gezicht in de stad en bij exploitanten. Het werk van Bas speelt zich voornamelijk af achter de schermen. Jet: “Wat het veiligheidsteam doet, hebben bezoekers niet in de gaten.” Bas: “Je zou het vooral merken als we er niet waren.”

De twee hebben regelmatig contact met Wesley van Loon, senior jongerenwerker R-Newt+. Bas: “R-Newt is voor ons een heel belangrijke partner. We hebben een goede en intensieve samenwerking rondom de kermis. Het jongerenwerk heeft voor ons vooral een signalerende functie. En de mensen van R-Newt halen de angel eruit als een conflict dreigt.”

R-NEWT-CAMPER

In het verleden waren jongerenwerkers op de kermis vooral te vinden in de buurt van de

botsauto's, waar jongeren zich verzamelen. Sinds afgelopen zomer hebben jongerenwerkers een eigen plek op de Tilburgse kermis, waar ze staan met de R-Newt-camper. Bas: “Het idee was van hen afkomstig en is door de gemeente gefaciliteerd.”

Niet alleen jongeren komen makkelijk even langs bij de camper om iets te drinken en een praatje te maken. Ook de lijntjes met de beveiliging en de mensen van de gemeente zijn kort. Naast collega's van Bas lopen elke dag even binnen bij de camper. Speelt er iets op het gebied van veiligheid en jongeren, dan wordt dat besproken tijdens het dagelijkse kermisoverleg. “Zo nodig schuift Wesley ook aan”, zegt Bas.

V-TJE OP DE BORST

De jongerenwerkers vormen de ogen en oren van het kermisteam. “Ze hebben het heel snel door als er iets broeit”, zegt Bas. Als bijvoorbeeld een groep uit de ene wijk op de kermis de confrontatie wil aangaan met

een groep uit een ander deel van de stad, dan weten ze dat. Zo'n signaal is voor de gemeente aanleiding om extra alert te zijn, bijvoorbeeld via het cameratoezicht.

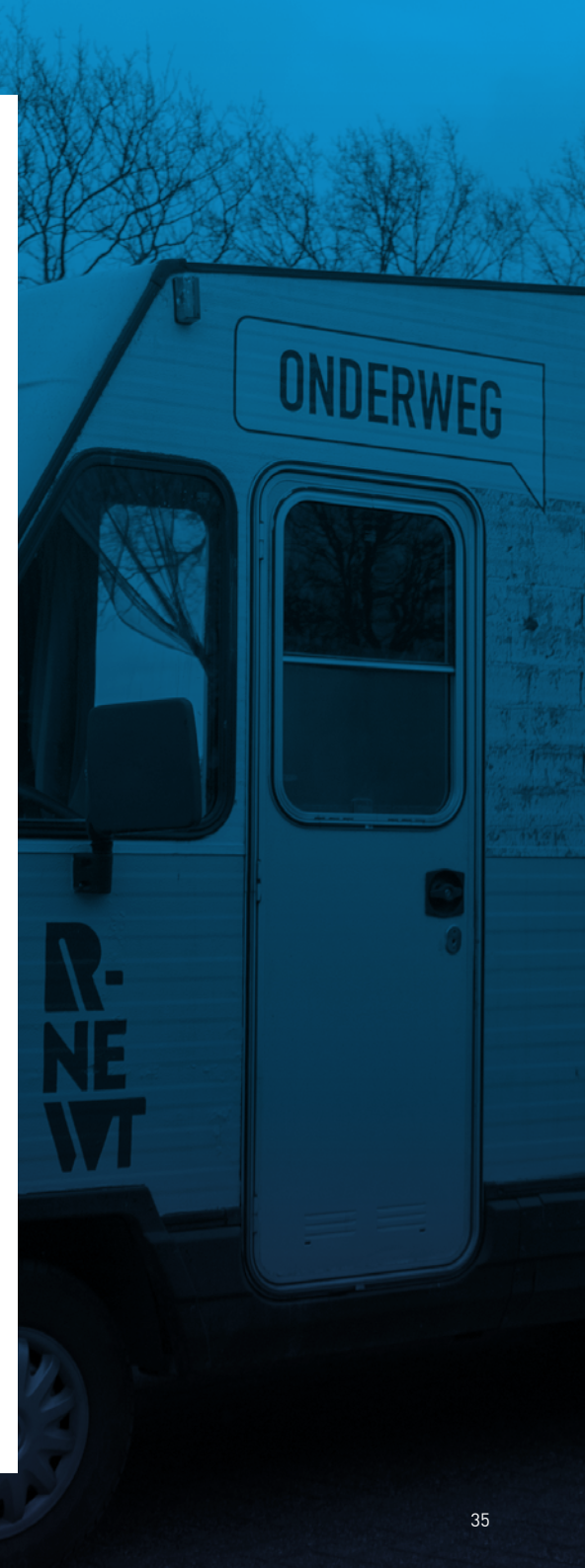
Staan de jongeren neus aan neus, dan proberen de mensen van R-Newt de groepen uit elkaar te halen. Bas: “Als het moet, staan ze er letterlijk tussen. Proberen ze met praten escalatie te voorkomen.” Soms eindigt het met het schudden van handen. Lukt dat niet, dan komen de beveiligers van de kermis in beeld. Ook die proberen eerst de boel te sussen. “Maar iemand met zo'n 'v-tje' op de borst, dat praat toch anders”, zegt Bas.

“Fijn volk, die mensen van R-Newt”, concludeert Jet. Bas: “Ze zijn ook heel flexibel. Als er iets speelt, blijven ze langer. Daar staat tegenover: als het rustig is, kunnen ze wat ons betreft ook eerder naar huis.” Als het aan de adviseur evenementenveiligheid ligt, staat de R-Newt-camper er tijdens de Tilburgse kermis van 2023 weer. “We gaan er graag mee door, want het werkt goed.”

SOCIALE COHESIE

De kermiseditie van 2022 was uitzonderlijk rustig. Jet: “De laatste jaren was er minder gedoe dan op een gemiddelde uitgaansavond. Zo'n evenement doet wel iets met de sociale cohesie in de stad. Het is heet, druk, zeer diverse mensen staan schouder aan schouder en toch gaat er niks mis.” Bas zou graag zien dat het 's weekends in het centrum net zo gezellig was. Maar de werkelijkheid is anders. “Jongeren konden twee jaar niet op stap en nu ze weer terug zijn, gaat het er harder en brutaler aan toe.”

Aan de andere kant worden Bas en Jet soms positief verrast door jongeren. De Tilburgse ‘kermisbaas’ is ook actief in Breda. Ze vertelt over de twee minuten stilte die ze daar op de najaarskermis afkondigde vanuit een kassawagen. Dit om stil te staan bij de dood van de 63-jarige Eindhovense kermisexploitant Ad Bierens. “Komen er twee van die jongens – in hoodies en met een petje op – naar me toe: sterkte hè, mevrouw!”

Janna Kuiper
wijkregisseur
gemeente Tilburg

“ALS JONGEREN EEN GEZICHT KRIJGEN, DURFT DIE BUURT- BEWONER ER WÉL LANGS”

Jongerenwerkers zijn bruggenbouwers: ze brengen hangjongeren en inwoners bij elkaar. Dat is fijn voor Janna Kuiper, wijkregisseur bij de gemeente Tilburg, en voor klagende buurtbewoners. “Maar”, beseft ze, “R-Newt is er natuurlijk primair voor de jongeren zelf. Die moeten leren hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen, hebben behoefte aan advies en een luisterend oor.”

Janna Kuiper is wijkregisseur in Berkel-Enschot, de buurt Armhoefse Akkers en landschapspark Moerenburg in Tilburg. Als inwoners van 'haar' wijken bij de gemeente melding maken van hangjongeren, dan komen die signalen eerst bij Janna terecht. In zo'n geval benadert ze de jeugdwijkagent en R-Newt. “Mijn ervaring is dat de jongerenwerker er heel snel op af gaat en contact zoekt. Janna, het is dié groep die daar zit”, krijg ik dan te horen. De mensen van R-Newt kennen de jongeren die buiten 'hangen' allemaal.”

De wijkregisseur vertelt verder over deze groep, die na corona een nieuwe chill-plek had gevonden. “Samen met jongerenwerkers Aldwin Larmonie en Aynes Yazid ben ik een paar keer 's avonds op die locatie geweest, waarvan één keer met de camper van R-Newt erbij, fris uitdelen aan iedereen die langskwam. Het jammere was dat de jongeren zelf wegbleven. Maar de buurtbewoners stonden open voor het verhaal van R-Newt over de leefwereld van jongeren. Dat was een eyeopener voor ze.”

**“De wereld van volwassen
wijkbewoners staat vaak ver
af van die van jongeren. Daar-
om is het goed dat R-Newt er
is om de kloof te dichten.”**

ONLINE NETWERKEN

Jongeren van nu zijn heel anders dan tien of twintig jaar geleden, vervolgt Janna. Dat zit 'm volgens haar vooral in het gebruik van sociale media. “Dat is waar hun leven zich afspeelt. Het knappe is dat de mensen van R-Newt door jongeren worden opgenomen in hun online netwerken. Op die manier krijgen jongerenwerkers veel mee.” Janna heeft oprechte bewondering voor hoe jongerenwerkers levellen met hun doelgroep. “Ze weten écht wat er speelt, kennen hun wereld. Terwijl jongeren onderling natuurlijk veel verschillen, in leeftijd en in leefstijl. Jongerenwerk is een vak apart, een specialisme. Daar moet je gevoel voor hebben, dat moet je kunnen.”

MIDDELINGEBRUIK

De vertrouwensrelatie die de mensen van R-Newt met de jongeren hebben, komt de veiligheid in de wijken ten goede. Die band is een belangrijke voorwaarde om een thema

als ondermijning bij hen aan te kaarten. De gebieden waar Janna werkt staan niet bekend als probleemwijken, maar ze twijfelt er niet aan dat het ook hier speelt. “Het sijpelt steeds verder door.”

Ook middelengebruik is een onderwerp waarover de jongerenwerkers in gesprek gaan met hun doelgroep. En dat is hard nodig. Janna verneemt van verschillende kanten dat er in de dorpen veel drugs worden gebruikt en dat baart haar zorgen. “Het spul is zo goedkoop en makkelijk te krijgen. Jongeren beschouwen hun gebruik als normaal, maar dat is het natuurlijk niet.”

OLIEBOLLEN

De wereld van volwassen wijkbewoners staat vaak ver af van die van jongeren. Daarom is het goed dat R-Newt er is om de kloof te dichten. Dat gebeurt op allerlei manieren, bijvoorbeeld door jongeren te vragen olie-bollen uit te delen op oudjaarsdag. Zo leren bewoners en jeugd elkaar kennen. “Dan krijgen de jongeren die altijd in het donker bij elkaar staan - met capuchons over hun hoofd - ineens een gezicht. En durft een buurtbewoner ze wél te passeren tijdens het uitlaten van de hond.”

De brugfunctie van jongerenwerkers is voor wijkregisseurs een belangrijke meerwaarde van R-Newt. “Dat is prettig voor mij en voor klagende buurtbewoners. Maar de mensen van R-Newt zijn er natuurlijk primair voor de jongeren zelf. Die moeten leren hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen, hebben behoefte aan adviezen en een luisterend oor.” Ze is heel tevreden over de samenwerking met de jongerenwerkers van R-Newt. “Er is een goede balans. Zij weten dat de gemeente niet alles kan oplossen. En wij op onze beurt beseffen dat jongerenwerkers, in tegenstelling tot wat veel inwoners denken, geen handhavers of opvoeders zijn.”

CYBER-CRIMINALITEIT

“In coronatijd hebben we gezien dat er een toename is van gebruik van sociale media, en ook veel van de criminaliteit is digitaal gegaan. We zien steeds meer (slachtoffers van) online fraude en oplichting”.

De samenleving als geheel is steeds meer afhankelijk van digitale systemen en netwerken. Deze afhankelijkheid is in de periode van de coronapandemie alleen maar groter geworden. Bij jongeren is deze afhankelijkheid nog groter dan het gemiddelde van de samenleving. Jongeren zitten een steeds groter deel van hun dag op sociale media en deze online leefwereld is daardoor ook steeds meer verweven met hun fysieke leefwereld op straat, school en thuis. Uit onderzoek blijkt dat jongvolwassenen gemiddeld 7 uur per dag naar een scherm kijken¹. Dit fenomeen is versterkt tijdens de lockdowns als gevolg van de uitbraak van Covid-19, waarin de schermtijd van jongeren verdubbelde. Onderzoekers suggereren dat de schermtijd na corona kan afnemen, maar niet zal dalen tot het niveau dat we zagen vóór de coronalockdowns². Met deze toenemende gebruik en afhankelijkheid van sociale media en digitale middelen, zien ook criminelen hun kansen en nemen ook cyberrisico's en digitale bedreigingen toe.

Als het gaat om cyberrisico's voor jongeren dan gaat het met name om zaken als oplichting, fraude en vormen van sexting en exposing. Jongerenwerker Kareem vertelt: “In coronatijd hebben we gezien dat er een toename is van gebruik van sociale media, en ook veel van de criminaliteit is digitaal gegaan. We zien steeds meer (slachtoffers van) online fraude en oplichting”. Deze toename zien niet alleen de jongerenwerkers, maar komt ook uit de data naar voren. Het aantal slachtoffers van online criminaliteit is de afgelopen jaren toegenomen en ook het aantal percentage zaken van cybercrime waar jongeren bij betrokken zijn nam sterk toe (van 33% in 2018 naar 47% in 2022)³. Senior jongerenopbouwwerker Wesley verklaart waarom deze vormen van digitale criminaliteit steeds populairder worden: “Deze vorm van oplichting is vaak een makkelijke manier om snel geld te verdienen. De pakkans is erg laag en daarmee ook het risico.”

Het jongerenwerk komt beide kanten van deze vorm van fraude en oplichting tegen, zowel plegers als slachtoffers van bijvoorbeeld bankpas- en marktplaatsfraude. Jongeren-

werker Kareem: “We krijgen soms bijvoorbeeld jongeren binnen die geen bankrekening kunnen krijgen omdat ze op de zwarte lijst zijn gezet nadat er fraude is gepleegd met hun rekening, maar ook jongeren die zijn veroordeeld voor dit type delicten”. Jongerenwerker Frederique ziet ook terug hoe het betrokken raken bij deze zaken ervoor kan zorgen dat jongeren verder afglijden: “Ik zie bijvoorbeeld jongeren die jarenlang geen bankpas of VOG meer kunnen krijgen en daardoor ook geen studiefinanciering, baan, stage enzovoorts. Die jongeren hebben dan het gevoel dat ze geen andere keuze hebben en belanden in de criminaliteit”

Het jongerenwerk kan bijdragen aan het voorkomen van slachtoffers en beperken van de schade als er al iets heeft plaatsgevonden, geeft Kareem aan: “We kunnen awareness creëren door voorlichting te geven aan onze jongeren, op scholen en andere plekken waar jongeren samenkomen.” Senior jongerenopbouwwerker R-Newt+ Marouane beaamt het belang van het stimuleren van bewustwording onder jongeren: “Veel jongeren die zaken op social media plaatsen of doen, zijn zich niet bewust van de gevaren die er spelen. Wij proberen ze een spiegel

voor te houden, zodat ze weten wat de consequenties zijn, voor zichzelf en voor de ander.”

Het jongerenwerk houdt ook zicht op de online leefwereld, waarmee dit soort fenomenen vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt kunnen worden. Senior jongerenopbouwwerker Wesley benadrukt het belang van dit ‘online jongerenwerk’: “Elke jongerenwerker zit op minimaal één van de socials en veel jongerenwerkers zijn goed vertegenwoordigd op meerdere socials. Omdat we zien dat de online leefwereld een steeds groter onderdeel wordt van de leefwereld van jongeren en wij daardoor als jongerenwerkers ook daar aanwezig en zichtbaar moeten zijn”. Vanwege de toename van het social media-gebruik onder jongeren en de criminaliteit die zich verplaatst naar deze online leefwereld, wordt de inzet en uitbreiding van het online jongerenwerk ook steeds belangrijker. Zowel voor het jongerenwerk zelf als voor het netwerk van partners, zo vertelt Frederique: “Je merkt vaak dat wij snel dingen horen en zien, juist omdat we in de offline én online leefwereld van jongeren zitten. Wij trekken dan aan de bel bij de partners, zodat zij er ook eerder iets mee kunnen, voordat het escaleert.”

1. <https://www.techvisor.nl/Artikelen/1916/onlineschermtijd-tijdens-lockdown-bij-kinderen-bijna-verdubbeld>
2. <https://www.trouw.nl/binnenland/de-tijd-die-kinderen-achter-een-scherm-doorbrengen-is-verdubbeld-naar-ruim-7-uur-per-dag-be89f15d/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
3. <https://nos.nl/artikel/2456322-jongeren-vaker-betrokken-bij-fraude-en-cybercrime-politie-maakt-zich-zorgen>

**R-
NE
WT**